

## **Eesti Naisteühenduste Ümarlaua ettepanek erakondadele**

### **Meetmed soolise võrdõiguslikkuse edendamiseks aastateks 2015-2019**

Eesti Naisteühenduste Ümarlaud loodab, et kõik Riigikogu valimistel kandideerivad erakonnad, kes on valmis kandma valitsusvastutust, mõistavad, kui tõsiseid sotsiaalseid ja majanduslikke tagajärgi suur sooline ebavõrdsus Eestile põhjustab ja on seetõttu eluliselt huvitatud selle vähendamisest.

Olles oma üheteistkümne tegevusaasta jooksul kogunud soolise võrdõiguslikkuse alaseid ekspertteadmisi ja omandanud hulgaliselt kogemusi nii Eestist kui Euroopa teistes riikidest, esitame järgnevalt oma ettepanekud meie arvates kõige olulisemate tegevussuundade kohta soolise ebavõrdsuse vähendamiseks Eestis.

#### **1. Soolise võrdõiguslikkuse seaduse täitmine**

Et tagada seaduse täitmine, tuleks

1.1. Töötada välja ja kehtestada seaduse toimumiseks vajalikud alamaktid, sh soolise statistika kogumise ja riigi, kohaliku omavalitsuse ja haridusasutuste, samuti tööandjate kohustuste kohta soolise võrdõiguslikkuse edendamisel.

1.2. Määrata õigusaktidega kindlaks konkreetsed vastutajad ja järelevalve kord soolise võrdõiguslikkuse edendamise kohustuse ja muude soolise võrdõiguslikkuse seaduse nõuete täitmisel.

1.3. Lisada riigieelarve strateegias olemasolevatele eelarvevaldkondadele eraldi soolise võrdõiguslikkuse valdkond ja tulemusvaldkond.

1.4 Tagada seaduse täitmiseks vajalikud inim- ja rahalised ressursid nii sotsiaalministeeriumi vastavale osakonnale, voliniku kantseleile kui teistele riigi ja kohaliku omavalitsuse asutustele ja luua vajadusel uusi struktuure ja kompetentsikeskusi.

1.5 Kui institutsionaalsed mehhanismid on loodud ja kõik vajalikud seaduse rakendusaktid vastu võetud, siis on vajalik välja töötada pikaajaline, tõenduspõhine ja kõiki eluvaldkondi hõlmav soolise võrdõiguslikkuse edendamise strateegia.

#### **2. Hoiakute muutmine läbi haridussüsteemi**

Soostereotüüpide kaotamiseks, uue põlvkonna hoiakute kujundamiseks ja tööturu horisontaalse segregatsiooni vähendamiseks läbi kutsesuunitluse on parimad võimalused läbi haridussüsteemi. Selleks tuleks

2.1. Kehtestada haridusasutustele konkreetsed kohustused soolise võrdõiguslikkuse edendamisel (vt eelmine punkt) ja tagada neile selleks riigi poolt vajalikud juhendmaterjalid ja nõustamine.

2.2. Vaadata soolaspektist üle kõigi haridustasemetes õppekavad, ainekavad ja õppematerjalid, vajadusel täiendada neid ja lõpetada õpikute jm õppematerjalide kasutamine, mis taastoodavad stereotüüpeid soorolle. Kõik uued õpikud ja õppematerjalid vaadata edaspidi soolaspektist üle enne nende kasutusele võtmist.

2.3. Korraldada kõigile juba töötavatele õpetajatele ja haridusjuhtidele soolise võrdõiguslikkuse alane täiendkoolitus vähemalt algtasemel.

2.4. Tagada soolaspekti läbiv integreerimine õpetajaharidusse.

2.5. Tagada välisvahenditest rahastatud haridusvaldkonna soolise võrdõiguslikkuse edendamise projektide tulemuste jätkusuutlik rakendamine.

#### **3. Naiste majandusliku sõltumatuse tagamine ja palgalõhe vähendamine**

Ülisuure soolise palgalõhe ja vaesuse feminiseerumise peatamiseks tuleks

3.1 Muuta esimese sammuna kehtivat õigust ja avalikustada palgad vähemalt ettevõtte siseselt, et igal töötajal oleks selge alus oma töö eest õiglase palga nõudmiseks.

3.2. Anda Tööinspeksioonile õigus ja kohustus palgatingimuste kontrollimiseks.

3.3. Analüüsida kogumispensionide statistikat ja võtta ennetavaid meetmeid pensionisüsteemi muutmiseks, et vältida eelseisvat naiste ja meeste pensionilõhet ja naiste vaesuse drastilist kasvu juba mõne aasta pärast.

3.4 Täiendada ESF meetmeid ja luua täiendavaid spetsiifilisi meetmeid noorte naiste karjäärivõimaluste edendamiseks ja töö- ning pereelu paremaks ühitamiseks ning vanemaealiste naiste täiend- ja ümberõppeks.

3.5 Luua süsteem naisettevõtluse toetamiseks.

3.6 Rakendada senisest enam paindlikku tööajakorraldust (kaugtöö, osaline tööaeg).

#### **4. Naistevastase vägivalla vähendamine**

Tuginedes seni saavutatud edusammudele, tuleks

4.1 Tagada välisvahenditest rahastatud projektide abil loodud tugiteenuste süsteemi jätkusuutlikkus riigieelarve vahenditest.

4.2 Tagada süsteemne soolise vägivalla ennetustöö haridussüsteemis läbi õppekavade alates lasteaiast kuni kõrgkoolideni.

#### **5. Naiste ja meeste hoolduskoormuse võrdsustamine**

Selleks, et vähendada suurt ebavõrdsust hoolduskoormuse osas, tuleks:

6.1 Muuta osa vanemahüvitise ajast kättesaadavaks ainult isadele. Selle muutuse võiks siduda üldise vanemahüvitise süsteemi paindlikumaks muutmisega.

6.2 Propageerida võrdsusel põhinevat peremudelit vastukaaluks traditsioonilist patriarhaalset peremudelit ja stereotüüpeid soorolle toetavatele hoiakutele.

#### **6. Naiste osakaalu tõstmine otsustasandil**

Selleks tuleks

7.1 Rakendada riigiettevõtete juhtkondades ja kõigis riigi- ja kohaliku omavalitsuse poolt loodavates kogudes sookvoote.

7.2 Rakendada meetmeid naiste ja meeste võrdse esindatuse ja positsiooni tagamiseks valimisnimekirjades.

#### **7. Valdkonnas aktiivsete kodanikeühenduste jõustamine**

Tuleks tagada soolise võrdõiguslikkusega tegelevatele kodanikeühendustele, kes on kujunenud valdkonna põhilisteks kompetentsikeskusteks, püsivad rahastamisvõimalused analoogiliselt lastekaitseühenduste ja puuetega inimeste organisatsioonidega, nt muutes selleks Hasartmängumaksu Seadust.

Tallinnas, 13. veebruaril 2015

Harda Roosna

Eesti Naisteühenduste Ümarlaura eesistuja

Tiiu Soans

Eesti Naisteühenduste Ümarlaura eesistuja asetäitja

Eha Reitelmann

Eesti Naisteühenduste Ümarlaura peasekretär